

DAGSKURS I KOMMUNELOVEN

FELLES
KL.10:00 – 10:50

En ny og moderne
kommunelov

FELLES
KL.10:50 – 11:15

Hvilke muligheter gir ny
kommunelov?

PARALLELE SESJONER
KL.11:30 – 13:00

Administrasjonen
Interkommunalt samarbeid
Kommunalt foretak

FELLES
KL.13:00 – 14:00

Lunsj

PARALLELE SESJONER
KL.14:00 – 15:45

Folkevalgte og
folkevalgte organer

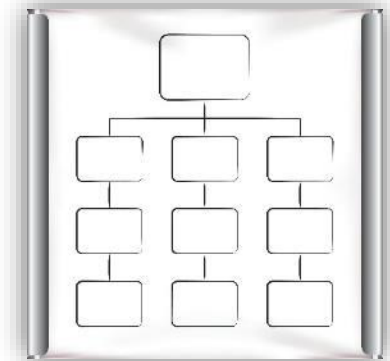
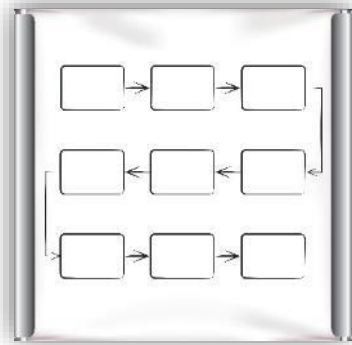
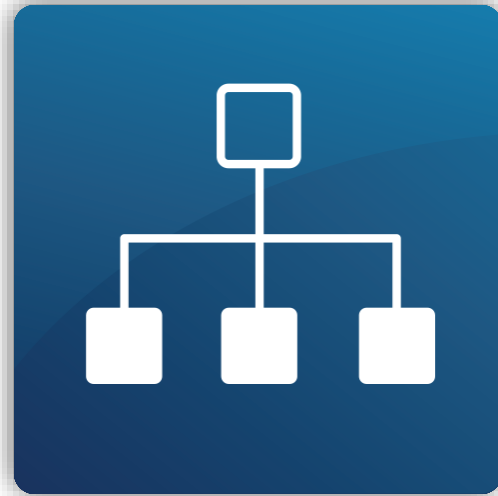
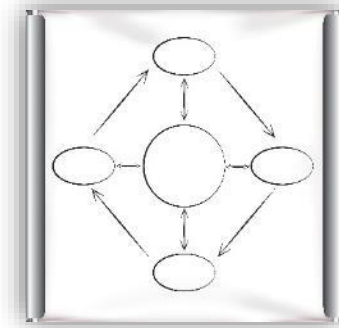
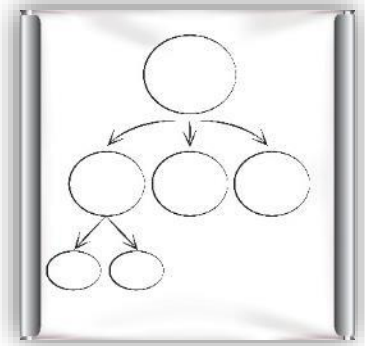
Egenkontroll og
statlig tilsyn

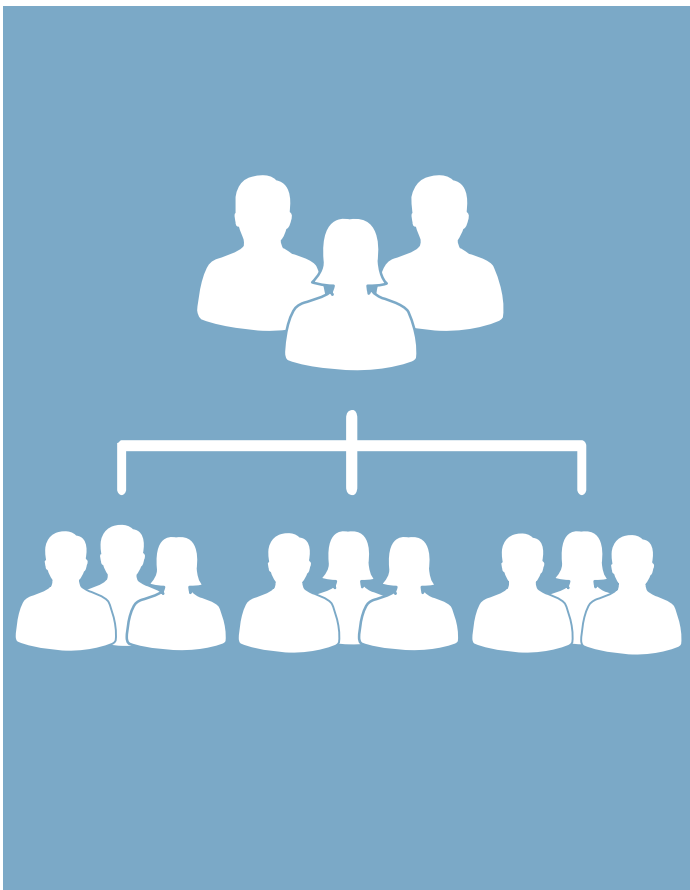
Økonomi-
bestemmelsene

Kommuneloven gir kommunene organisasjonsfrihet - og sikrer demokratiske prinsipper

Verdt å merke seg: folkevalgt organisering

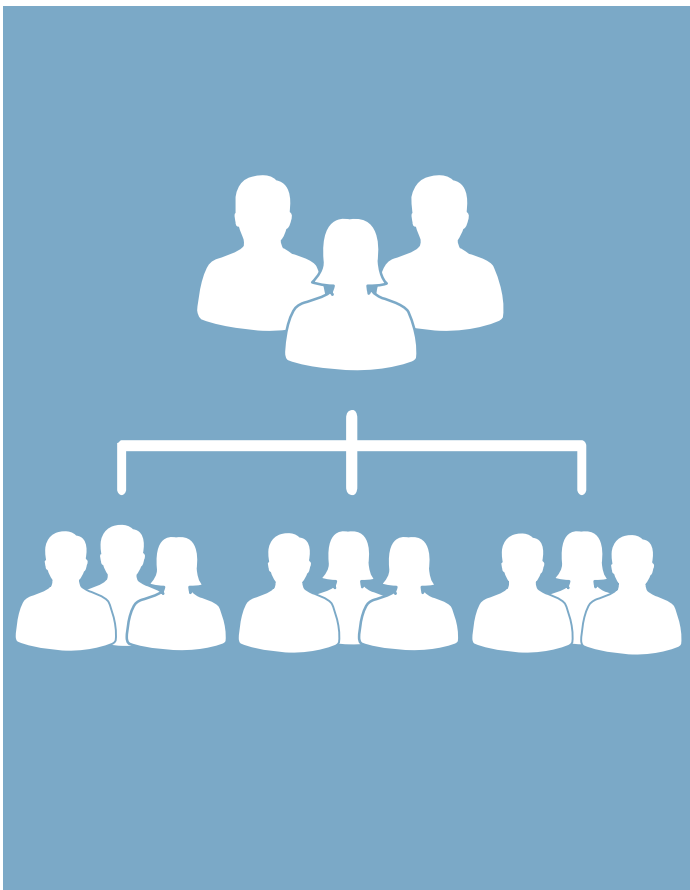
Kun de organene som er nevnt i lov kan opprettes. Loven ramser opp hvilke

De mest sentrale organene må bruke det navnet som loven bestemmer

Alle saksbehandlingsregler gjelder

Folkevalgte organer skal ha et reglement

Verdt å merke seg: folkevalgt organisering II

Utvalg erstatter faste utvalg og komiteer

Utvalg kan være varige eller tidsbegrensede. Kan få vedtaksmyndighet, innstillingsrett eller kun utredningsoppgaver

Også **formannskapet** kan opprette arbeidsutvalg

Obligatorisk eldreråd, råd for personer med nedsatt funksjonsevne og ungdomsråd

To ulike typer organer – men samme regler gjelder for begge!

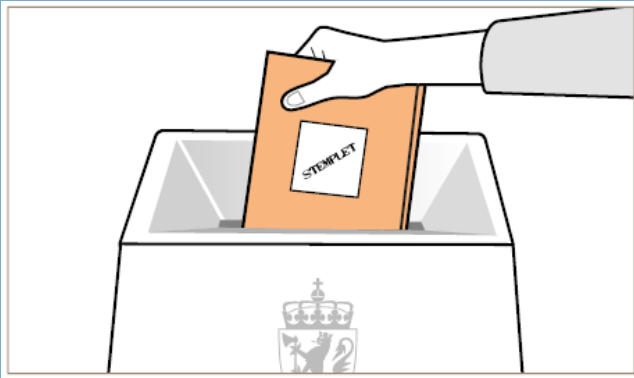
Folkevalgte organer (§ 5-1)

- a) kommunestyre og fylkesting
- b) formannskap og fylkesutvalg
- c) kommuneråd og fylkesråd
- d) utvalg, inkludert kommunedelsutvalg og kontrollutvalg
- e) arbeidsutvalg
- f) felles, folkevalgt nemnd i vertskommunesamarbeid
- g) kommunestyre- og fylkestingskomiteer
- h) styret for deler av den kommunale eller fylkeskommunale virksomheten i parlamentarisk styrte kommuner eller fylkeskommuner
- i) representantskap og andre styringsorganer for et interkommunalt politisk råd
- j) representantskap for et kommunalt oppgavefelleskap
- k) et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ hjemlet i særlov

Andre kommunale organer (§ 5-2)

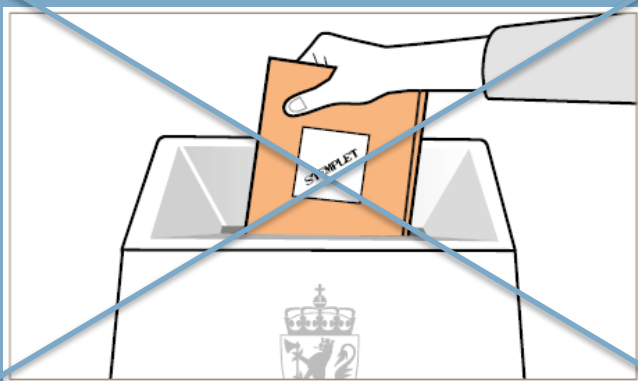
- a) partssammensatte utvalg
- b) styret for en institusjon
- c) underordnede styringsorganer for et kommunalt oppgavefelleskap
- d) styret for et kommunalt eller fylkeskommunalt foretak
- e) eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom

Hvem er folkevalgte?

- Medlemmer av kommunestyret og fylkestinget
- Personer som et folkevalgt organ har valgt inn i et folkevalgt organ eller et annet kommunalt organ etter § 5-2, for eksempel
 - utvalg
 - arbeidsutvalg
 - felles, folkevalgt nemnd i vertskommunesamarbeid
 - styremedlemmer i et kommunalt foretak
 - eldreråd, råd for personer med nedsatt funksjonsevne, ungdomsråd

Hvem er ikke folkevalgte?

- Personer i folkevalgte organer som ikke er valgt av et folkevalgt organ, for eksempel
 - ansattevalgte styremedlemmer i kommunale foretak
 - ansattevalgte medlemmer i partssammensatte utvalg
 - styremedlemmer i institusjon som er oppnevnt av kommunedirektøren eller valgt av den ansatte eller brukerne
- Administrativ ledelse som ev. velges inn i underordnede organer i kommunalt oppgavefellesskap

Foto: Sturlason

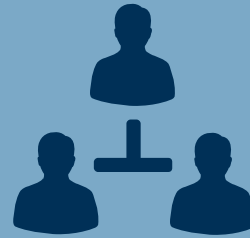
Ordføreren – oppgaver og myndighet

Lovbestemt forslagsrett også i organer hvor ordføreren ikke er medlem, unntatt kontrollutvalget

Kan få myndighet til å treffe vedtak i hastesaker

Kan få myndighet til å opprette utvalg på eget initiativ

Kan få myndighet til å treffe vedtak i ikke-prinsipielle saker

Rapporteringsplikt

DAGSKURS I KOMMUNELOVEN

FELLES
KL.10:00 – 10:50

En ny og moderne
kommunelov

FELLES
KL.10:50 – 11:15

Hvilke muligheter gir ny
kommunelov?

PARALLELE SESJONER
KL.11:30 – 13:00

Administrasjonen
Interkommunalt samarbeid
Kommunalt foretak

FELLES
KL.13:00 – 14:00

Lunsj

PARALLELE SESJONER
KL.14:00 – 15:45

Saksbehandling i
folkevalgte organer

Egenkontroll og
statlig tilsyn

Økonomi-
bestemmelsene

Innledning

§ 11-1 Virkeområde

Alle organer opplistet i §§ 5-1 og 5-2

- Noen unntak for kommunale foretak

§ 11-12 Krav til reglement

Videreføring av gjeldende rett

- Kommunestyret fastsetter selv for alle folkevalgte organ

Før møtet

§ 11-2 første ledd – møteprinsippet

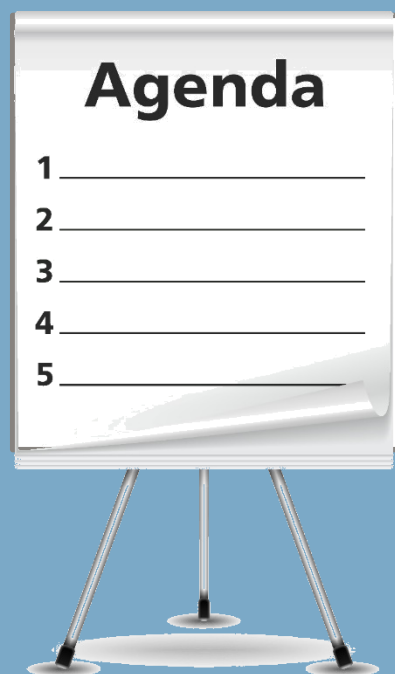
Videreføring av gjeldende
rett

§ 11-2 andre ledd – fastsettelse av møtetid

Videreføring av gjeldende
rett

- Hvem avgjør om det skal holdes et møte?
- Hvem kan avlyse et møte?

Før møtet

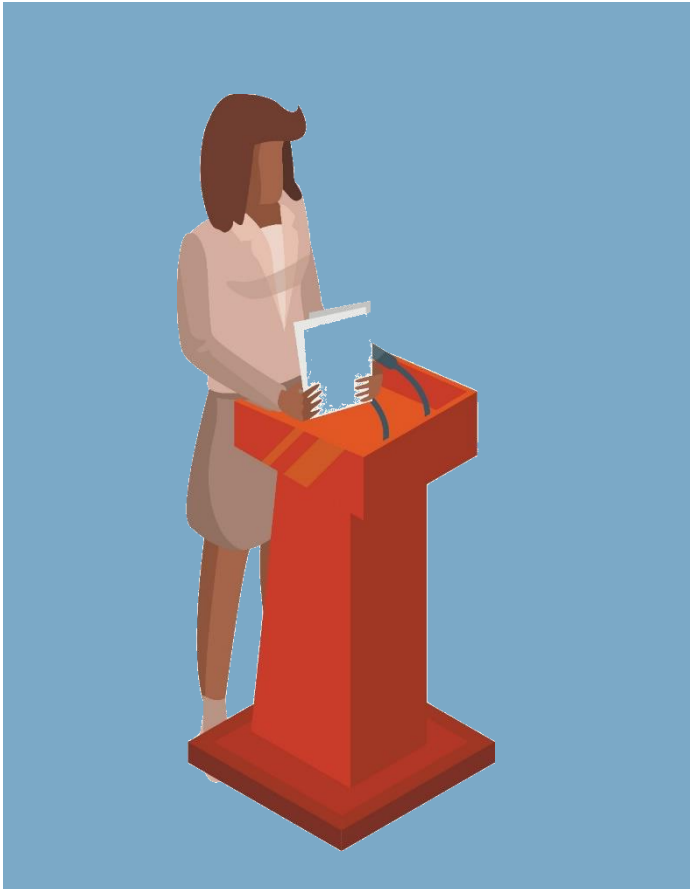

§ 11-3 – innkalling, saksliste og kunngjøring

I hovedsak videreføring av gjeldende rett

- Innholdet på sakslisten
- Utsendelse av sakslisten og dokumenter
- Kunngjøring av møte
- Offentliggjøring av dokumenter

Under møtet

§ 11-2 tredje ledd – møteledelse

Videreføring av
gjeldende rett

- organets leder

§ 11-2 fjerde ledd – spørsmål til lederen

Videreføring av
gjeldende rett

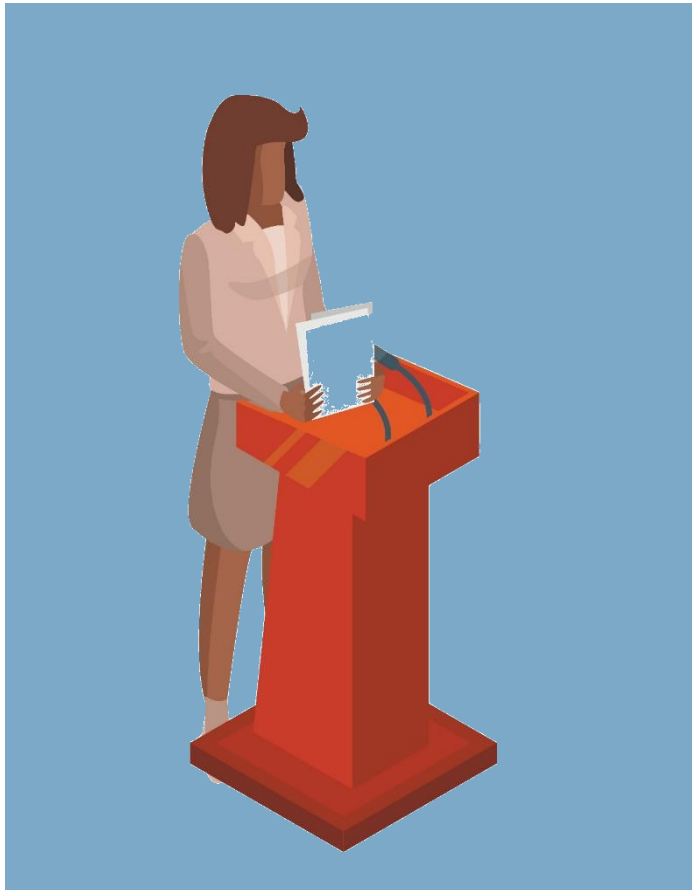
- interpellasjoner
og forholdet til
"sak"-begrepet

§ 11-9 Vedtaksførhet og avstemninger

Videreføring av
gjeldende rett

- møteplikt
- stemmeplikt
- minst
halvparten til
stede

Under møtet

§ 11-3 fjerde og femte ledd
- avviklingen av sakslisten

Delvis videreføring av
gjeldende rett

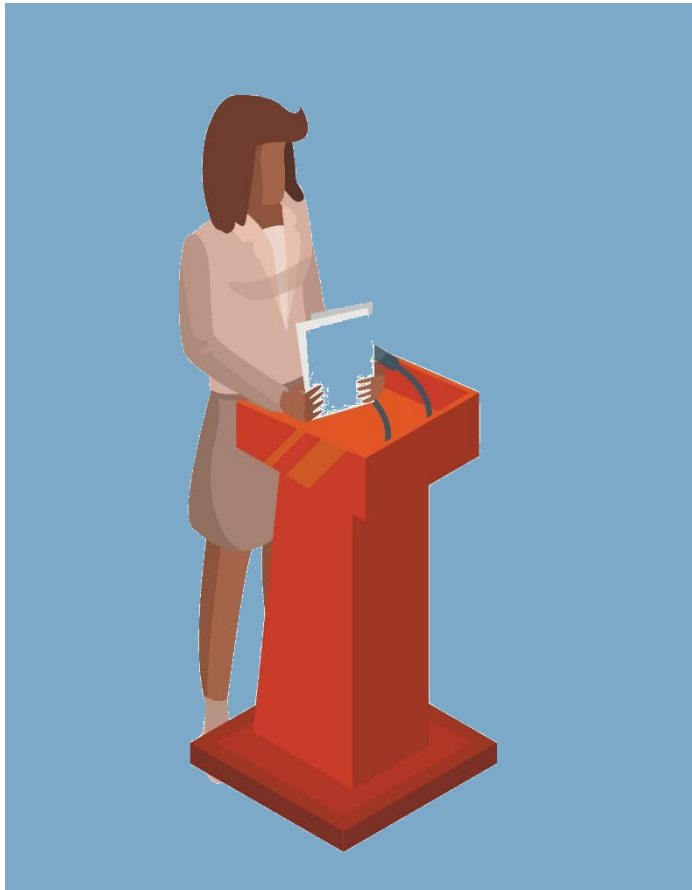
- Utsettelse
- Nye saker

§ 11-4 Møtebok

Videreføring, men ikke
uvesentlig utvidelse av
gjeldende rett

- *Offentliggjøring*
- *Krav til innhold*

Under møtet

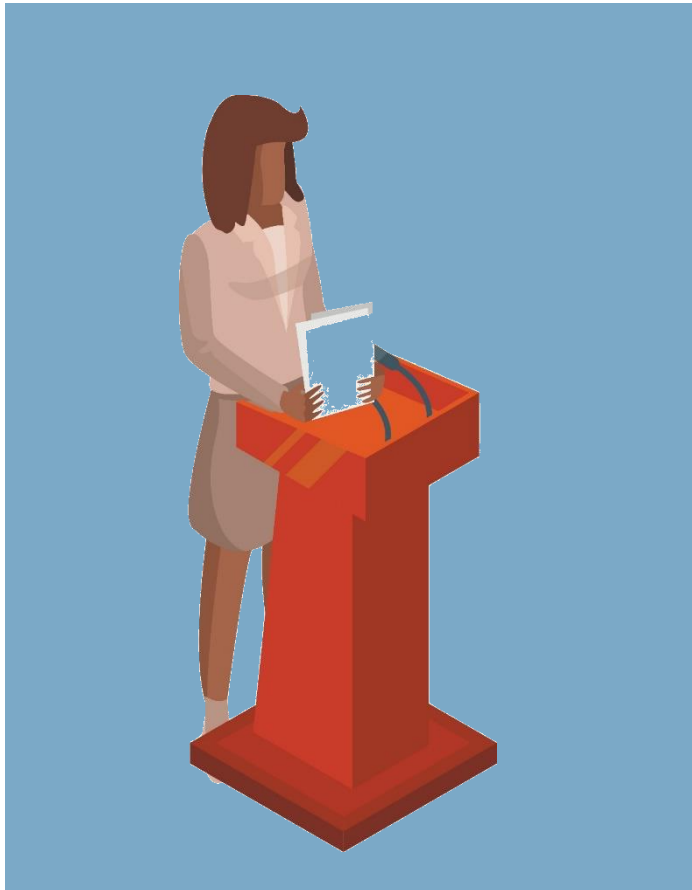

§ 11-5 Møteoffentlighet

Videreføring av gjeldende rett

- Hovedregel: Åpne møter i folkevalgte organer
- Debatten om lukking: Hovedregel åpen, men kan lukkes
- Avstemningen om lukking: Alltid åpen

Under møtet

§ 11-5 Møteoffentlighet

Lukkingsgrunner:

- Taushetsbelagte opplysninger (skal)
- Arbeidstakers tjenstlige forhold (skal)
- Personvern hensyn (kan)
- Tungtveiende offentlige interesser og det vil komme frem opplysninger som kunne vært unntatt etter offentlighetsloven (kan)

Før og under møtet

§ 11-6 Lyd- og billedopptak

- Eksterne må ha tillatelse av møteleder

§ 11-7 Fjernmøter

Økt adgang

- *Også kommunestyret skal kunne ha fjernmøter*
- *Se, høre og kommunisere*
- *Åpent møte*

§ 11-8 Hastesaker

- Delegering av myndighet til andre organer
- Hastefjernmøte og skriftlig saksbehandling
- *Innkallingen kan skje med kortere frist*
- Prosedyreregler ved skriftlig saksbehandling

Lillevik kommune skal oppføre en ny flerbrukshall.

Kommunestyret hadde vedtatt et skisseprosjekt. Det skal lyses ut arkitektkonkurranse, utarbeides en mulighetsstudiet for å bruk av bygget, og deretter anbudskonkurranse.

Formannskapet har fått delegert kompetanse til å følge opp byggesaken og ta de nødvendige beslutninger. Kommunestyret vedtok samtidig å sette ned en styringsgruppe bestående av ordfører og kommunedirektøren, samt to saksbehandlere i administrasjonen.

Styringsgruppen skal ha ansvaret for å ta stilling til tekst for utlysning av arkitektkonkurranse og for øvrig gjennomføre oppfølging av intervju sammen med innleid konsulent, og for øvrig gjør en første sortering av aktuelle kandidater å arbeide videre med.

- Er styringsgruppen lovlig?
- Er den et folkevalgt organ?
- Er den lovlig sammensatt?
- Og er navnet eventuelt lovlig?

Møteprinsippet - klargjøringer i forarbeidene (§11-2 første ledd)

Videreføring av gjeldende bestemmelse:

«Folkevalgte organer skal behandle saker og treffe vedtak i møter»

Sentrale spørsmål

Hva er et «folkevalgt organ»?

- NOU 2016:4 s. 95 og eksempel i NOU 2016:4 s. 94. og s. 95

Hva er et «møte»?

- NOU 2016:4 s. 178 - 179

Hva er en «sak» ?

- NOU 2016:4 s. 178 og 179

DAGSKURS I KOMMUNELOVEN

FELLES
KL.10:00 – 10:50

En ny og moderne
kommunelov

FELLES
KL.10:50 – 11:15

Hvilke muligheter gir ny
kommunelov?

PARALLELE SESJONER
KL.11:30 – 13:00

Administrasjonen
Interkommunalt samarbeid
Kommunalt foretak

FELLES
KL.13:00 – 14:00

Lunsj

PARALLELE SESJONER
KL.14:00 – 15:45

Innbyggerdeltakelse

Egenkontroll og
statlig tilsyn

Økonomi-
bestemmelsene

Innbyggerdeltakelse – lovregulerte tilfeller mv

FORMÅL

- Loven skal legge til rette for det lokale folkestyret og et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltakelse

INNBYGGERDELTAKEELSE

- Innbyggerforslag – som i dag
- Rådgivende folkeavstemninger – som i dag

ANDRE BESTEMMELSER

- Kan opprette utvalg, også direkte valg til kommunedelsutvalg
- Kan gi mandat til folkevalgt organ, også arbeidsutvalg, å innhente synspunkter
- Skal ha eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd eller annet medvirkningsorgan for ungdom
- Kan opprette styre for institusjoner, og bestemme om styret helt eller delvis skal velges av brukerne

Innbyggerinvolvering – ikke lovfestede ordninger

- Eksempler på ulike former for innbyggerinvolvering – NOU 2016 s. 70 flg
- Kommunens handlefrihet på dette området mfl har nå en lovfestet forankring i kommuneloven § 2-1, 2. ledd

NOU 2016:4 s. 72 og 73:

- Utvalget peker på at omfattende bruk av alternative deltakelsesformer kan svekke det representative demokrati
- *«Utvalget mener likevel at nasjonale myndigheter bør være tilbakeholdne med å fastsette bestemmelser som regulerer kommunens handlefrihet på dette området. Kommunen bør ha stor handlefrihet til selv å avgjøre hvordan og i hvor stor grad de ønsker å legge til rette for innbyggerdeltakelse».*

PAUSE

DAGSKURS I KOMMUNELOVEN

FELLES
KL.10:00 – 10:50

En ny og moderne
kommunelov

FELLES
KL.10:50 – 11:15

Hvilke muligheter gir ny
kommunelov?

PARALLELE SESJONER
KL.11:30 – 13:00

Administrasjonen
Interkommunalt samarbeid
Kommunalt foretak

FELLES
KL.13:00 – 14:00

Lunsj

PARALLELE SESJONER
KL.14:00 – 15:45

Valg til folkevalgte
organer

Egenkontroll og
statlig tilsyn

Økonomi-
bestemmelsene

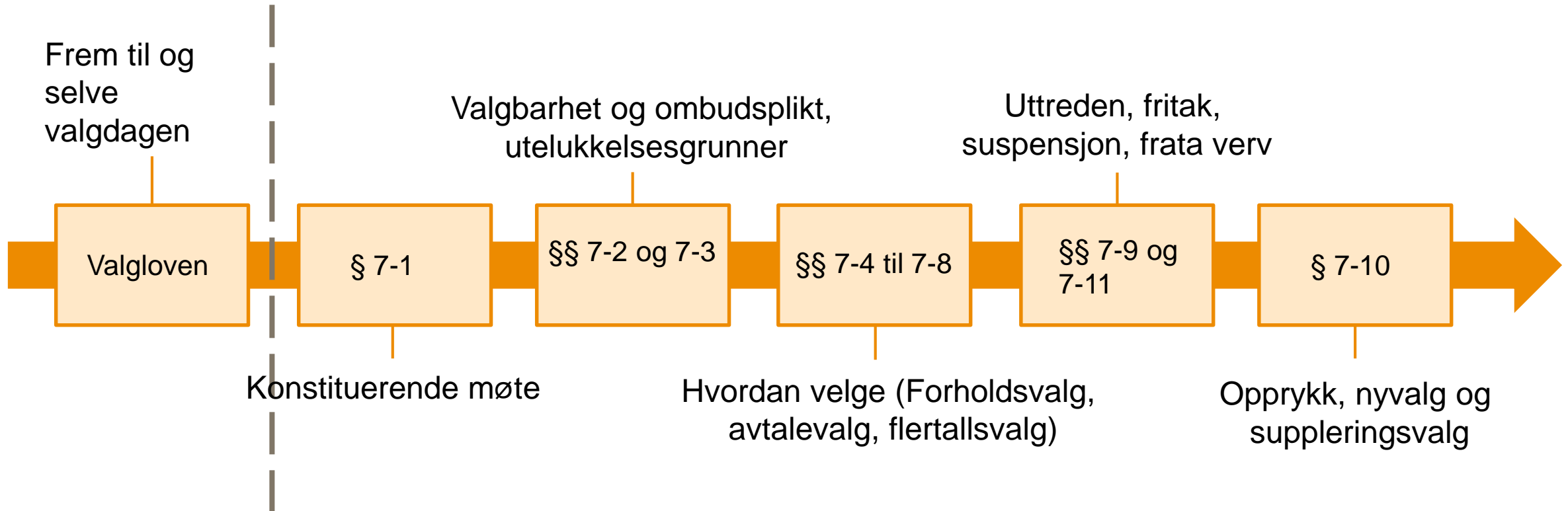

Marte og Peders reise inn og ut av de folkevalgte organene

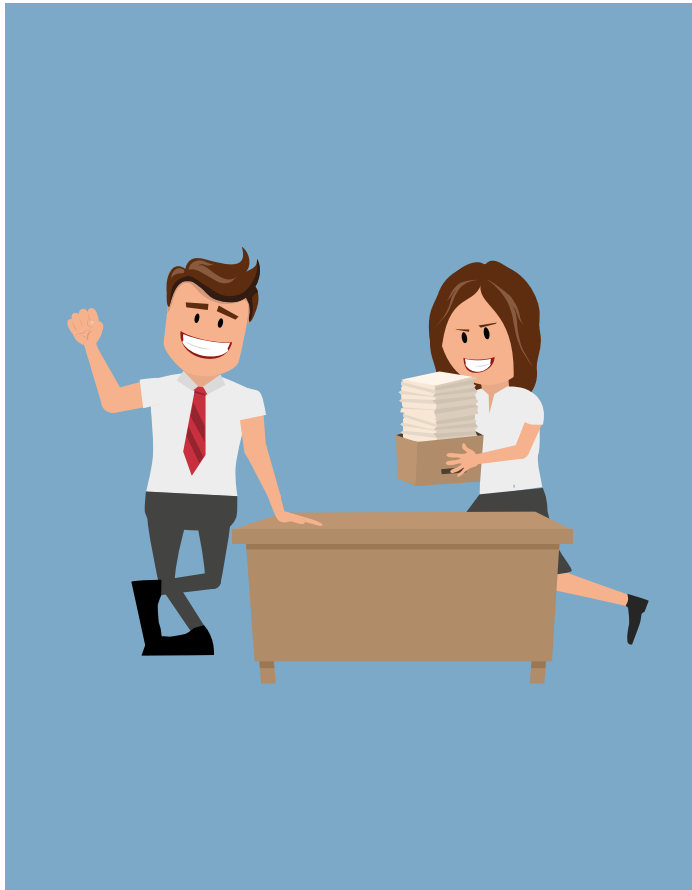
Peder Ås (Samfunnspartiet) og Marte Kirkerud (Bygdepartiet) er nettopp valgt inn i kommunestyret i Lillevik kommune.

Tidslinje

Når skal de velges inn i styrer og stell?

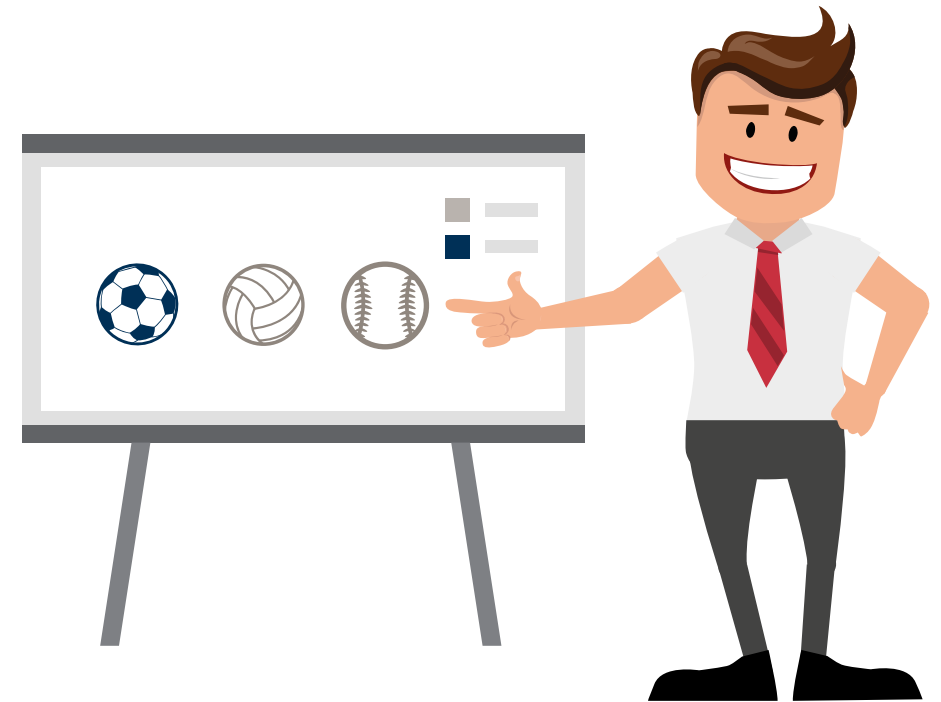
§ 7-1 Konstituerende møte

I hovedsak videreføring av gjeldende rett

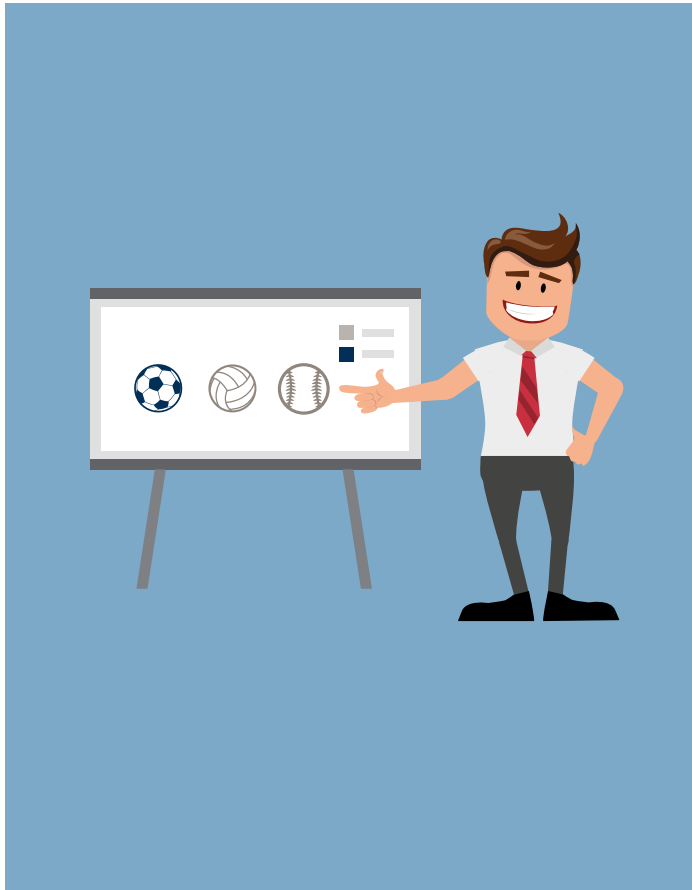
- Konstituering innen utgangen av oktober
- Skal velges: Formannskap, ordfører, varaordførere og kontrollutvalg
- Bør velges: Medlemmer og ledere av andre folkevalgte organer
- Hvor lenge sitter de "gamle"?
 - *ikke lenger enn nyttår.*

Valgbarhet

Peder er særlig interessert i skolepolitikk og sikter seg inn mot et verv i kommunens oppvekstutvalg. Han må være valgbar for å kunne få et slikt verv.

Valgbarhet og ombudsplikt

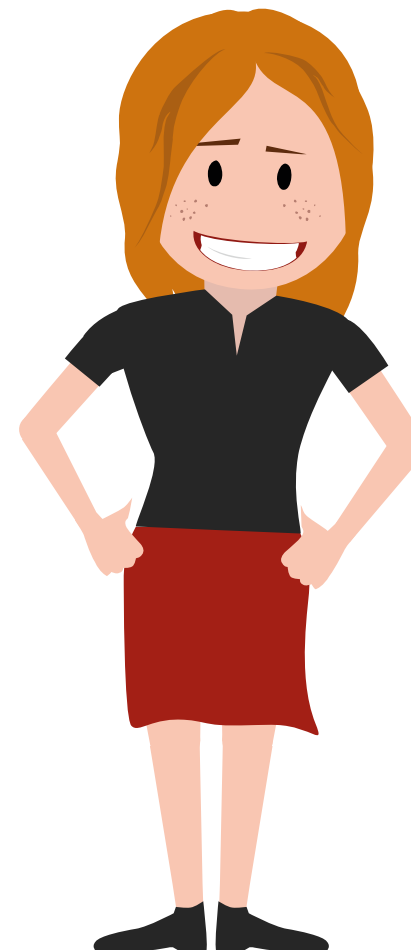
§ 7-2 Valgbarhet og plikt til å ta imot verv

I hovedsak videreføring av gjeldende rett

- Har stemmerett ved kommunestyre- og fylkestingsvalg
- Folkeregistrert i kommunen/en kommune i fylket
- *Har skriftlig samtykket til å stille til valg*
- Unntak for krav om bosatt i kommunen for enkelte organer

Hvem kan ikke velges?

Kona til Peder Ås, Marit Fjell, har en liten deltidsstilling som sykepleier i kommunen. Hun blir foreslått som medlem av kontrollutvalget.

Hvem kan ikke velges?

§ 7-3 Utelukket fra valg

I hovedsak videreføring av gjeldende rett, men nytt er:

- c) kommunalsjefer, etatssjefer og ledere på tilsvarende nivå
- g) ansatte i sekretariatet som utfører tjenester for kontrollutvalget i kommunen eller fylkeskommunen

Særregler

- om kontrollutvalget (tredje ledd, jf. § 23-1)
- ansvarlige for regnskap i foretak, politisk råd og kommunalt oppgavefellesskap (femte ledd)
- stemmestyret (sjette ledd)

Hvordan velge?

Marte skal etter planen inn i formannskapet og er partiets ordfører kandidat.

Peder skal inn i oppvekstutvalget, og vil bli leder.

Hvordan velge?

§ 7-4 Forholdsvalg, avtalevalg eller flertallsvalg

Videreføring av gjeldende rett

- Avtalevalg – hvis alle er enige
- Forholdsvalg – hvis ett medlem krever det
- Leder og nestleder velges ved flertallsvalg

Forholdsvalg

Marte skal velges til formannskapet ved forholdsvalg. Hun er på valgt inn i kommunestyret for Bygdepartiet, og de stiller felles liste sammen med Samfunnspartiet og Rettferdighetspartiet ved valget til formannskapet.

Forholdsvalg – hvordan ser listene ut?

§ 7-5 Listeforslag ved forholdsvalg

I hovedsak videreføring av gjeldende rett

- Listen kan ha dobbelt så mange navn som skal velges
- Hvor av mange av hvert kjønn må være på listen
 - *...minst 40 prosent av hvert kjønn*
- Listen underskrives av ett medlem i partiet/gruppen og medlem av det velgende organet

Forholdsvalg – et eksempel

Marte Kirkerud	Bygdepartiet
Marius Fjell	Bygdepartiet
Grete Vik	Samfunnspartiet
Annette Tastad	Rettferdighetspartiet
Morten Dahl	Bygdepartiet
Kristian Holm	Samfunnspartiet

Forholdsvalg - valgoppgjør

§ 7-6 Valgoppgjør ved forholdsvalg

I hovedsak videreføring av gjeldende rett

- Plassene fordeles ut fra antall stemmer
- Pokes ut i listens rekkefølge
- *...minst 40 prosent av hvert kjønn*
- Varamedlemmer – to flere enn listens faste medlemmer

Forholdsvalg - valgoppgjør

Marte Kirkerud	Bygdepartiet
Marius Fjell	Bygdepartiet
Grete Vik	Samfunnspartiet
Annette Tastad	Rettferdighetspartiet
Morten Dahl	Bygdepartiet
Kristian Holm	Samfunnspartiet

Avtalevalg

Peder skal velges til
oppvekstutvalget
gjennom avtalevalg

Avtalevalg – hvordan ser innstillingen ut?

§ 7-7 Avtalevalg

I hovedsak videreføring av gjeldende rett

- Innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer
- Enstemmighet
- Minst 40 % av hvert kjønn

Avtalevalg – et eksempel

Medlemmer	Varamedlemmer
Peder Ås, Samfunnspartiet Marit Fjell, Samfunnspartiet	Ole Vold, Samfunnspartiet Lise Haug, Samfunnspartiet
Lars Holm, Bygdepartiet	Mette Berg, Bygdepartiet
Hans Tastad, Lilleviks venner	Kristin Nes, Lilleviks venner Håvard Vik, Lilleviks venner
Kari Holm, Rettferdighetspartiet	Morten Bakke, Rettferdighetspartiet

Flertallsvalg

Peder blir valgt til leder av
utvalget ved flertallsvalg

Flertallsvalg – hvordan gjennomføres dette?

§ 7-8 Flertallsvalg

Videreføring av gjeldende rett

Hvem vinner?

- den med mer enn halvparten av stemmene

Hva hvis ingen får mer enn halvparten av stemmene?

- ny avstemming
- deretter loddtrekning

Uttreden og fritak

Peder planlegger å flytte fra kommunen fordi han har fått jobb i en annen by, og pendlerlivet ikke er holdbart.

Hvordan tre ut eller få fritak

§ 7-9 Uttreden og fritak

Uttreden er videreføring av gjeldende rett

- En folkevalgt som ikke lenger er valgbar trer endelig ut av vervet

Fritak er i hovedsak videreføring av gjeldende rett

- Kan søke fritak dersom vesentlig ulempe
- Kommunestyret skal vektlegge om fritaksgrunn var kjent på valgtidspunktet
- Ved midlertidig fritak, kan man ikke tre inn i vervet før fritaksperioden er over (tidsbestemt fritak).

Opprykk

Før Peder flytter, så har han gyldig forfall til møte i oppvekstutvalget, og han søker også om fritak i fire måneder før han flytter.

Opprykk

§ 7-10 Opprykk, nyvalg og suppleringsvalg

I hovedsak videreføring av gjeldende rett

- Ved forfall møter varamedlem "fra gruppen"
- *Hva hvis man har fått fritak for en lengre periode?*
 - *Ved fritak i minst tre måneder, kan kommunestyret velge settemedlem for den perioden fritaket gjelder.*

Nyvalg

Peder har nå flyttet ut av kommunen og trer dermed endelig ut av kommunestyret og oppvekstutvalget. Han tok også med seg kona, som er varamedlem til planutvalget.

Nyvalg – hvordan velge nye medlemmer?

§ 7-10 - nyvalg

I hovedsak videreføring av gjeldende rett

- Uttreden fra kommunestyret: varamedlem rykker opp
- Uttreden fra andre organer: nyvalg av medlem og vara
- *Hva skjer hvis et varamedlem trer endelig ut?*
 - *Det nye varamedlemmet plasseres på "den ledige plassen" på listen*
- Uttreden av en leder: velge ny leder
- Velges etter § 7-10 sjuende ledd

Suspensjon

Marte er involvert i en #metoo-sak og får alvorlige beskyldninger mot seg. Kommunestyret vurderer å suspendere Marte fra vervet som ordfører.

Suspensjon

§ 7-11 Suspensjon o.l.

- Suspensjon av folkevalgte er videreføring av gjeldende rett (1. ledd)
- Suspensjon av ordfører er ny
 - Tiltale for et forhold med strafferamme fengsel i mer enn 3 år
 - Vedtak fra kommunestyret selv
 - Krever minst 2/3 av avgitte stemmer
- Domstolen kan fradømme retten til å stå i vervet, jf. straffeloven §§ 56 og 58

Vedtak om å frata ordfører vervet

Martes sak går for retten og hun blir frikjent. Kommunestyret synes imidlertid at det er uheldig at Marte skal komme tilbake som ordfører. De ønsker å frata Marte vervet.

Når kan ordføreren fratras vervet?

§ 7-11 fjerde ledd

Regelen er ny

- Kan frata dersom ordfører ved sin oppførsel viser at hen er *uskikket til å ivareta vervet*
- Vedtaket av kommunestyret selv
- Krever 90 prosent av avgitte stemmer
- Enkeltvedtak som kan påklages og lovlighetskontrolleres

Oppsummering av valgbarhet, valg og suspensjon

Ombudsplikten handler om folkevalgtes rett og plikt til å stå i vervet ut valgperioden.

Det skal som regel være minst 40 prosent av hvert kjønn i organene.

Den folkevalgte tilhører samme gruppe hele perioden.

Nytt:

- Utvidet adgang til å suspendere ordfører
- Adgang til å frata ordfører vervet hvis uskikket

TAKK FOR I DAG OG VEL HJEM!

En ny og moderne
kommunelov

Administrasjonen
Interkommunalt samarbeid
Kommunalt foretak

Folkevalgte og
folkevalgte organer

Hvilke muligheter gir ny
kommunelov?

Egenkontroll og
statlig tilsyn

Økonomibestemmelsene